

Stichting Rotterdams Philharmonisch Orkest

Geadviseerd subsidiebedrag: € 5.202.615

Gevraagd subsidiebedrag: € 5.202.615

Over de instelling

Stichting Rotterdam Philharmonisch Orkest (hierna: Rotterdams Philharmonisch Orkest), podiumkunsten, symfonieorkesten, Rotterdam

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest is een symfonieorkest dat gevestigd is in Rotterdam en zijn repertoire speelt in binnen- en buitenland. Het orkest staat onder leiding van drie dirigenten en werkt regelmatig samen met toonaangevende solisten. Het orkest heeft als thuisbasis concertzaal De Doelen in Rotterdam en richt zich op een breed (internationaal) publiek. Het Rotterdams Philharmonisch Orkest profileert zich als een aansprekend symfonieorkest dat zich kan meten met de grootste orkesten in de wereld. Het orkest werkt eenmaal per jaar samen in een operaproductie met De Nationale Opera. De orkestformatie bestaat uit 92 fte aan musici; het orkest wil dit in de komende periode uitbreiden naar 97 fte.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.16 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Rotterdam Philharmonisch Orkest een subsidiebedrag toe te kennen van € 5.202.615.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De raad oordeelt positief over de artistieke kwaliteit van het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Het orkest, dat bestaat uit topmusici, heeft een eigen unieke speelcultuur en weet grote solisten en dirigenten met succes aan zich te binden. Het orkest valt op door zijn veerkracht en passie. Internationaal is het orkest een graag geziene gast op toonaangevende podia in Europa, Azië en de Verenigde Staten. Het orkest speelt daar een ambassadeursrol als het culturele boegbeeld van de stad Rotterdam.

Het orkest staat onder leiding van drie vaste dirigenten: chef-dirigent Lahav Shani, eredirigent Yannick Nézet-Séguin en de jonge gastdirigent Tarmo Peltokoski. De drie dirigenten zijn complementair en inspireren vanuit hun eigen specialisme zowel het orkest als het publiek. Zij blijven ook in de periode 2025 – 2028 aan het orkest verbonden. Shani neemt in juni 2026 afscheid, naar zijn

opvolger wordt reeds gezocht. De raad vertrouwt erop dat er weer een goede nieuwe chef-dirigent wordt gevonden.

De programmering van het Rotterdam Philharmonisch Orkest bestond in de periode 2021 - 2024 uit symfonische meesterwerken uit de achttiende tot de eenentwintigste eeuw, nieuw werk, 'vergeten' topstukken en componisten, en uitstapjes naar andere genres zoals opera en dans. In de periode 2025 - 2028 bestaat de programmering opnieuw uit groots en meeslepend repertoire, nieuw repertoire, bestaand repertoire van hedendaagse componisten en cross-overs. De raad vindt dat het orkest een goed evenwicht heeft gevonden tussen symfonische meesterwerken en nieuw werk.

Met Lahav Shani, die tot juli 2026 aan het orkest verbonden blijft, speelt het orkest de komende periode symfonieën van Beethoven, Brahms, Bruckner en Mahler. Met Yannick Nézet-Séguin gaat het orkest verder met de concertante operalijn van de Wagnercyclus 'Der Ring des Nibelungen'. Met de Finse gastdirigent Tarmo Peltokoski gaat het orkest zich richten op repertoire van Sjostakovitsj en Strauss en op het minder bekende repertoire van Sibelius en Vaughan-Williams. Peltokoski wil zich de komende periode ook inzetten voor hedendaagse componisten, zoals de Finse Kaija Saariaho en de Peruaan Jimmy Lopez-Belido.

In de periode 2021 - 2024 nodigde het orkest meer vrouwelijke dirigenten uit, zoals Nathalie Stutzmann als *artist in residence* en Corinna Niemeyer als vaste assistent-dirigent. In periode 2025 - 2028 zet het orkest deze ontwikkeling voort door te werken met de dirigenten Joanna Mallwitz en Marie Jacquot en werk uit te voeren van de vrouwelijke componisten Louise Farrenc, Lili Boulanger en Mathilde Wantenaar. Daarnaast gaat het orkest werken met onder anderen de Afro-Amerikaanse dirigent Roderick Cox en de Chinese componist-dirigent Tan Dun.

Naast de reguliere concerten staan er diverse coproducties op het programma. Zo zal een project tot stand worden gebracht met singer-songwriter Rufus Wainwright. In de productie 'Melomaniac', een coproductie met Maas theater en dans en het HipHopHuis, brengt het orkest klassieke musici samen met hiphopdansers. Daarnaast wordt een samenwerking met de Rotterdamse spoken word-artieste Y.M.P. aangekondigd.

De raad heeft waardering voor de wijze waarop het Rotterdams Philharmonisch Orkest invulling geeft aan talentontwikkeling. Het orkest biedt verschillende programma's aan waarbij het zich richt op de begeleiding van jonge musici, componisten en dirigenten. De Rotterdam Philharmonic Orchestra Academy staat open voor muzikale talenten uit de hele wereld. Het doel van de orkestacademie is de talenten voor te bereiden op en ervaring te laten opdoen in

de orkestpraktijk. De talenten spelen mee in het orkest en worden daarin begeleid door aanvoerders en andere musici. Ook nemen zij deel aan educatie- en kamermuziekprojecten. De raad beoordeelt de academie als zeer waardevol en stelt vast dat meerdere deelnemers inmiddels succesvol zijn doorgestroomd naar de beroepspraktijk.

Daarnaast biedt het orkest stageplekken aan muziekstudenten van Codarts Rotterdam. Onder begeleiding van een musicus uit het orkest speelt de stagiair twee weken per seizoen mee met het orkest, inclusief een (gedeelte van een) concert. De raad beoordeelt dergelijke stages als positief omdat studenten op deze manier een inkijkje krijgen in het functioneren in een beroepsorkest. Beide activiteiten worden in de periode 2025 - 2028 gecontinueerd.

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest beschouwt zijn internationale tournees als belangrijk onderdeel van zijn missie vanwege het verhogen van de kwaliteit van het orkest en het genereren van meer naamsbekendheid in het buitenland. Een internationale uitstraling is belangrijk voor het aantrekken van topdirigenten en solisten. In de periode 2021 - 2024 is het orkest op reis geweest met de operaproductie 'Das Rheingold' en Mahlers Vierde symfonie. Voor de periode 2025 - 2028 staan opnieuw Europese tournees en een tournee naar Azië op het programma.

Maatschappelijke betekenis

De raad constateert dat het Rotterdams Philharmonisch Orkest goed geworteld is in de stad Rotterdam en zijn verantwoordelijkheid neemt om een verbindende rol te vervullen in het culturele ecosysteem van de stad. Het orkest werkt samen met een zeer breed palet aan partners binnen Rotterdam en binnen en buiten de culturele sector. Zo maakt het deel uit van de Rotterdamse Culturele Basis, met de ambitie te bouwen aan een veerkrachtige en toekomstbestendige culturele sector in Rotterdam. Ook werkt het met de Erasmus Universiteit en het Erasmus Medisch Centrum mee aan wetenschappelijk onderzoek naar de invloed van muziek op het sociale, mentale en fysieke welzijn van mensen.

Met zijn educatieve activiteiten richt het Rotterdams Philharmonisch Orkest zich op alle leeftijden, binnenschools en daarbuiten. Binnenschools neemt het orkest deel aan het project 'Ieder kind een instrument' van SKVR. Daarnaast ontwikkelt het iedere vier jaar een nieuwe schoolvoorstelling voor het basisonderwijs in samenwerking met partners uit Rotterdam en/of andere symfonieorkesten in Nederland. Het orkest werkt samen met de Educatie Muziekcoalitie Rotterdam voor een goede afstemming van het aanbod. Voor de periode 2025 - 2028 wil het orkest zijn netwerk van scholen uitbreiden naar regio's buiten de stad.

Met zijn familieconcerten richt het Rotterdams Philharmonisch Orkest zich op kinderen met hun (groot)ouders en verzorgers. Het vermengt hierin symfonische

muziek met theater, mime, poppenspel, film en dans. Ook deze voorstellingen zullen in de periode 2025 - 2028 worden gecontinueerd.

De raad constateert dat het ontwikkelen en uitvoeren van educatieve activiteiten een vast onderdeel is van de werkwijze van het orkest en dat symfonische muziek dankzij deze activiteiten bij veel kinderen in Rotterdam onder de aandacht wordt gebracht. In de komende periode hoopt het orkest met 52 activiteiten circa 16.100 kinderen te bereiken met schoolconcerten en voorstellingen.

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest ondersteunt een aantal amateurinitiatieven, zoals het Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest en de orkesten van het Hellendaal Muziek Instituut Rotterdam en de SKVR-muziekschool. In samenwerking met het MBO Zadkine is het orkest een traject gestart waarin leerlingen vanuit de eigen opleiding kennismaken met het orkest en stage kunnen lopen bij evenementen en schoolvoorstellingen van het orkest.

Het orkest wil in de periode 2025 - 2028 samen met concertgebouw De Doelen het project 'ReMix Orchestra' verder ontwikkelen. In dit project worden jongeren met diverse achtergronden die in verschillende stijlen muziek maken, samengebracht met professionele musici en het Rotterdams Philharmonisch Orkest. De raad vindt dit een interessant project.

Naast de educatieve activiteiten ontwikkelt het Rotterdams Philharmonisch Orkest ook maatschappelijke projecten, zoals het project 'Giving back', waarbij diverse maatschappelijke organisaties kinderen in een achterstandsituatie extra stimuleren om deel te nemen aan projecten van het orkest. Hiervoor werkt het orkest samen met Stichting Kiwanis. Daarnaast werkt het orkest samen met de weekendscholen en andere maatschappelijke organisaties, zoals Benefit for Kids, Stichting Eisvrij en JINC om voor jonge doelgroepen aanbod op maat te maken.

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest gaat in zijn aanvraag voldoende in op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen. Sociale veiligheid op de werkvloer wordt uitgebreid behandeld. De instelling borgt het beleid ten aanzien van sociale veiligheid onder andere met een onafhankelijke vertrouwenspersoon en daarnaast wordt hier aandacht aan besteed in een werkgroep over goed werknemer- en werkgeverschap.

Het orkest omschrijft voldoende hoe het eerlijke beloning van medewerkers en personeel nastreeft. Het is aangesloten bij de cao Nederlandse Orkesten en de cao Remplaçanten Nederlandse Orkesten. Het orkest formuleert met betrekking tot de Fair Practice Code geen nieuwe plannen voor de periode 2025 - 2028.

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest beschrijft voldoende hoe het zijn diversiteitsbeleid ten aanzien van personeel en medewerkers vormgeeft. Het beschrijft een duidelijk beleid om diversiteit te bevorderen. Zo wordt gebruikgemaakt van inclusieve taal in vacatures, samengewerkt met diverse wervingspartners en gelijkekansenbeleid geïmplementeerd. Door meer diversiteit aan te brengen in het personeelsbestand streeft het orkest naar een inclusievere bedrijfscultuur. Bij de voorbereiding van producties als 'Das Rheingold' en 'Die Walküre' zet het expliciet in op een inclusieve cast.

Toegankelijkheid

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest streeft naar het uitvoeren van ruim honderd concerten per jaar, waarvan bijna tachtig in de standplaats Rotterdam en twintig in het buitenland. Het orkest richt zich met zijn activiteiten op een groot, divers en ook steeds jonger publiek. Het orkest heeft zijn bezoekers goed in beeld. Het werkt met het klantsegmentatiemodel van Rotterdam Festivals en presenteert in zijn plan een duidelijk overzicht van welke typen concerten door welke specifieke doelgroepen worden bezocht. Ook heeft het orkest goed in beeld waar het potentieel zich bevindt en met welke activiteiten het verdere publieksverbreding en -verjonging kan bewerkstelligen en tegelijkertijd het trouwe publiek kan behouden. Met behulp van analyses en statistieken worden marketingcampagnes en -middelen geoptimaliseerd en bijgestuurd als omstandigheden veranderen. De raad heeft vertrouwen in deze aanpak.

Het orkest is in 2022 begonnen met een creatief communicatieconcept waarin afhankelijk van de doelgroep bepaald wordt hoe met het publiek wordt gecommuniceerd. In de periode 2021 - 2024 zijn er meer abonnementen verkocht en is de leeftijdsopbouw van het publiek veranderd: waar het percentage bezoekers boven de 55 jaar afnam, nam het percentage bezoekers onder de 35 juist toe. De raad constateert dat het orkest succesvol heeft geïnvesteerd in het op orde brengen van de marketing en communicatie, waardoor een in leeftijd gemêleerder publiek wordt bereikt.

Met het nieuw leven inblazen van de Proms-serie heeft het orkest in de periode 2021 - 2024 gewerkt aan meer inclusiviteit. Dit concept, met een concertduur van een uur, een feestelijke sfeer en met toegankelijk repertoire zoals de 'Bolero' en de 'Carmen Suite', heeft volgens het orkest de drempel verlaagd voor nieuw, diverser en jonger publiek. In de periode 2025 - 2028 zet het orkest deze serie voort. Daarnaast gaat het meer concerten geven rond actuele maatschappelijke thema's, presenteert het een extra blockbuster-filmreeks en initieert het de actie 'Geef in Harmonie'. Hierbij worden met hulp van vaste bezoekers en in samenwerking met partijen als de Voedselbank, Dress for Success, IMC Weekendschool en Stichting Mano tickets verspreid onder Rotterdammers die zelf geen concertbezoek kunnen bekostigen.

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest heeft in de huidige periode geïnvesteerd in een nieuwe, gebruiksvriendelijke website met achtergrondverhalen, podcasts en video's die de bezoeker achter de schermen van het orkest laten kijken. De raad beoordeelt de nieuwe website als gebruikersvriendelijk en informatief.

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest maakt gebruik van nieuwe media, zoals *virtual reality* (VR), om mensen het orkest te laten ontdekken. Zo heeft het orkest een VR-bril ontwikkeld die onder andere wordt gebruikt in het Sophia Kinderziekenhuis. In de periode 2025 - 2028 wordt dit uitgebreid naar *augmented reality*.

Een groot deel van de concerten van het Rotterdams Philharmonisch Orkest is live en *on demand* te volgen via radio, televisie of webcast, waarvoor het orkest samenwerkt met diverse mediapartners. Het ontsluit zijn werk hiermee voor een grote online doelgroep.

Eind 2023 heeft het Rotterdams Philharmonisch Orkest een plan ontwikkeld voor de oprichting van een 'innovatiehub', een kleine flexibele hub die buiten de organisatie staat en zich richt op vernieuwing en experiment. Hier zal in samenwerking met diverse partners onderzoek worden gedaan naar de effecten van de veranderende bevolkingssamenstelling en de invloed van technologische ontwikkelingen en *artificial intelligence* op de uitvoering van symfonische muziek. De raad vindt dit een aansprekend plan, waarvan de resultaten mogelijk ook sectorbreed relevant kunnen zijn. Hij ziet uit naar de nadere uitwerking.

Bedrijfsmatige gezondheid

Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat het Rotterdams Philharmonisch Orkest financieel gezond is. Het orkest presenteert voor de periode 2025 - 2028 geen sluitende begroting: de begrote lasten zijn ruim 35.000 euro hoger dan de baten. Het orkest kent een goede financieringsmix.

Het orkest doet in de aanvraag een beroep op de rijksoverheid om het subsidiebedrag in de periode 2025 - 2028 trapsgewijs te verhogen tot structureel 360.000 euro extra per jaar, te beginnen met 100.000 euro in 2025 euro en eindigend met het doelbedrag in 2028. Hiermee wil het orkest de formatie weer laten stijgen van 92 naar 97 fte. Dit is volgens het orkest noodzakelijk om de hoge speelkwaliteit te borgen en aan alle taken te kunnen voldoen. Het orkest wijst erop dat het aantal musici met een vast contract in de afgelopen jaren is verminderd door subsidieverschuivingen, bezuinigingen en externe kostenstijgingen. Het extra gevraagde bedrag is buiten de begroting en de feitelijke aanvraag gehouden. De raad heeft kennisgenomen van dit verzoek,

maar benadrukt dat het buiten het bestek van deze adviesprocedure valt om hierop in te gaan.

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest onderbouwt in de aanvraag beknopt hoe het de principes van de Governance Code Cultuur toepast. Het orkest licht dit wel uitvoerig toe in zijn jaarverslagen.

In de periode tussen het indienen van de aanvraag en het uitkomen van het advies zijn de positie van algemeen directeur en zakelijk directeur conform planning opnieuw ingevuld.

Geografische spreiding

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest is gevestigd in Rotterdam. Binnen de categorie Symfonieorkesten wordt een goede geografische spreiding gerealiseerd op basis van de betreffende bepaling in de regeling.